

Hatamnama: Hatama kämil nowjuwanyň sataşmagynyň beýany

Category: Halk döredijiligi we rowaýatlar, Kitapcy, Sözler
написано kitapcy | 26 январа, 2025

Hatamnama: Hatama kämil nowjuwanyň sataşmagynyň beýany HATAMA
KÄMIL NOWJUWANYŇ SATAŞMAGYNYŇ BEÝANY

Hatam birnäçe wagtdan soň, bir dagyň etegine baryp dync aldy. Ol gije ötdi we säher wagty boldy. Bir tarapdan ýürek gyýyjy ahy-nalanyň owazy gelýärdi. Ol bu owazy eşidip, çydam edip

bilmedi we ol owazyň çykýan ýerine tarap ýöredi. Ol öz-özüne: «Sen bu owazy eşitmedik bolsaň, ýagşy bolardy. Indi ondan bir habar almasaň bolmaz. Habar almaklygyň wagty boldy» diýdi. Ol ahy-nala çykýan ýere baryp, görse bir ýigit topraga başyny goýup ýyglaýar. Onuň ýüzi güýz ýapragy dek saralyp-solupdyr. Ol käte huşuny ýitirýärdi, käte bolsa huşuna gelýärdi. Hatam ol ýigide salam berip, ahwalyny sorady. Ol ýigit görse, bir ýagşy surat adam gelipdir.

Ol: «Men muňa arzymy aýdaýyn. Belki, ol meniň derdimiň alajyny tapar» diýip, söze başlady:

– Maňa Kämil nowjuwan diýerler. Men pylan welaýatda pylan patyşanyň nökeridim. Meniň kärim harby işdi. Men käwagt sähra çykyp, aw ederdim. Bir gezek men awa gyzygyp gijä galypdyryn. Men ýoldan azaşdym we başga tarapa düşdüm. Ençe günläp ýöredim. Emma bir adamly ýere ýetmedim. Şol ýöräp barşyma bir gün bir welaýata baryp girdim. Meniň öňüm-de bir ajaýyp şäher peýda boldy. Men bir adamdan:

– Bu şäheriň ady näme? Ol haýsy patyşa tabyndyr? – diýip soradym.

Ol kişi:

– Megerem, sen ýolagçy bolsaň gerek! Bu Musahhar jady periniň permanyndadyr. Sen öz ýoluňa git. Eger ol seniň bu ýere geleniňi bilse, saňa erbet iş eder – diýdi.

Men Musahhar jadynyň etmişleri barada eşidipdim. Men az-salym hem durman çöle tarap gaçdym. Musahhar jadynyň bir gyzy bar eken. Atasy oňa şäheriň daşyndaky bir bossanlykda köşk salyp beren eken. Ol şol köşkte bolýar eken. Şol köşk men azaşan bendäniň ýolunyň üstünde eken. Melike jahany görýän aýnasynda meni görüpdir. Ol üç-dört sany gyzlara meni alyp gelmekligi buýurupdyr. Olar meniň öňümde peýda boldular we salam berip, her tarapyndan gelip, meni tutup, maňa köşge gitmekligi teklip etdiler. Näz-kereşme edip meni ugruma goýmadylar. Onsoň men olar bilen ol bagy-bossanlyga bardym. Olar meni atdan düşürip, Gülgüne Melikäniň söhbetine alyp geldiler. Melike ýerinden turup, maňa salam berdi. Men oňa garap görsem, ol göwher ýüzügiň gaşy ýaly ýa-da gül dessesiniň näzik gunçasý ýaly şeýle owadan ekeni. Men onuň owadan jemalyna haýran galadym.

Melike:

– Hoş geldiň – diýip, elinde pyýala tutup, göz-gaşlaryny yşk kereşmeleri bilen kakyp, maňa bir yşarat etdi. Men şol wagt ýüwürip baryp, onuň elindäki pyýalany aldym. Men ony içmekçi

boldum. Ol meniň golumdan tutup, öz ýanyndan oturmaklyga orun görkezdi.

Ol mylaýymlyk bilen:

– Eý, juwan ýigit! Sen az salym saklanyp dur. Bu wagt bir aýşy-eşretiň pursatydyr – diýip, meni özüne imrindirdi. Şeýlelikde, biz meýlisiň täsirine düşüp oturdyk. Birden Musahhar jady gyzyňy görmek üçin geldi. Maňa gizlenmäge pursat bolmady. Ol Melike bilen meniň bir ýerde oturanymy gördi. Ol hanjaryny çykaryp, Melike bilen meni iki para edip taşlamakçy boldy.

Melikäniň enekesi turup:

– Eý, şa! Biraz pursat saklanyp duruň. Melikä iki agyz söz arzym bar. Siz ony kabul etseňiz ýagşy bolar. Ony kabul etmeseňiz hem öz erkiňizde özüňiz ýagşy bilýärsiňiz – diýdi. Musahhar jady enekäniň sözünü diňlemekligi ýüregine düwdi.

Eneke:

– Bu älemde her hili jandarlar bar. Olar jübütleşmek bilen nesil, çaga öndürýärler. Indi Melike ýetişipdir. Eger oňa laýyk ýigit tapylsa, siz Melikä toý ediň. Şu ýigit ýagşy adamlaryň neslinden ýaly bolup görünýär. Bu ýigidiň häzir hiç hili günäsi ýokdur. Bu ýerde günä biziň özümizdedir – diýip, ol şunuň ýaly sözleri aýtdy.

Şa gyzyna:

– Sen näme diýärsiň? – diýdi.

Gyzy:

– Göz göze düşüp, aşyk-magşuk bolundy. Eger bizi nikalaşdyrylsa, gowy bolardy – diýdi.

Musahhar jady enekä bakyp:

– Eger ol giýewlik dawasyny tutýan bolsa, onda şu üç şerti berjaý etsin Birinji, perisypat guşy getirsin, ikinji, gyzyň ýylanyň ýüzüginini getirsin, üçünji: gaýnap duran ýaga özüni taşlap, ýene ondan salamat çyksyn. Şu şertleri berjaý etse, Gülgüne Melike täji-tagty bilen oňa mübärek we gutly bolsun! Bolmasa, ol öz ýoluna gitsin – diýdi.

Men biçäräniň bu üç şerti bitirmeklige ýagdaým yok bolandygy üçin şäherden çykardylar. Meniň şu ümmülmez çölde aglap ýörmegimiň sebäbi, ine, şu waka boldy – diýip, ýene ahy-nala etmäge başlady.

Hatamyň oňa rehim gelip:

– Eý, Kämil nowjuwan! Gam iýme! Men seniň üçin yhlas edip, seni maksadyňa ýetirsem, maňa hem ýagşy bolar – diýdi.

Çapa taýýarlan Gurbangül GUZUÇYÝEWA. Halk döredijiligi we
rowaýatlar